BIBLIOTECA NACIONAL ARUBA

Plaatsnamen op Aruba



Departamento Arubiana

2004

INHOUDSOPGAVE

PLAATSNAMEN OP ARUBA…

Aruba heeft voor zo'n klein eilandje veel district-, buurt- en straatnamen. Veel van de plaatsnamen vertellen iets over de geschiedenis van Aruba. Veel plaatsnamen zijn oorspronkelijk Indiaanse namen.

Andere namen kwamen via het katholicisme naar het eiland, zoals bijvoorbeeld een naam als Santa Cruz. Verschillende plaatsen zijn genoemd naar heiligen waarschijnlijk door Spanjaarden of naar Spaanse gewoonten. Santa Martha, Santa Rosa, Santa Helena, Santa Lucia.

Vele plaatsnamen zijn verbasteringen van de namen van de eerste eigenaren of de eerste families die er hebben gewoond, zoals Seroe Weys, Seroe Bislick, Montaña (Montagne), Casparito, Tanki Flip, Tanki Leendert, Babijn (Rene Babin), Seroe Lopez, Jan Flem (ming), Thijssi, Falcon (van Kol)[1]

Op Curaçao en de andere Antilliaanse eilanden is dat ook zo. Bijvoorbeeld een naam als Pietermaai op Curacao komt oorspronkelijk van Pieter de Mey[2].

Helaas zijn er ook namen waarvan de betekenis niet meer valt te achterhalen.

---

[1] Millefiori di Aruba / R.H. Nooyen
[2] Sambumbu/Paul Brenneker dl.1, p. 216 + Encyclopedie v.d. N.A.

ORANJESTAD

Andere namen komen uit de tijd dat Aruba een kolonie van Nederland was. Oranjestad bijvoorbeeld, naar het koningshuis (Huis van Oranje). Door de bevolking werd de hoofdstad altijd '*Playa*' genoemd en dat is nog steeds zo.

Het stadje kreeg haar naam tijdens een belangrijk bezoek van de gouverneur Cantzlaar aan Aruba in 1824. De gouverneur had van Commandeur Jacob Thielen te horen gekregen dat er goud was gevonden op Aruba. Het werd een groot feest. Bij deze gelegenheid kreeg Oranjestad haar naam[3].

ROOI FRANCES (FRANSE PAS)

Het verhaal gaat de ronde dat er in deze rooi zo ongeveer rond 1620 een gevecht heeft plaatsgevonden tussen een klein groepje indianen en Fransen. De indianen moesten op een gegeven moment vluchten en verstopten zich in een grot. Ze werden echter ontdekt en de Fransen die niet bij de grot konden komen hebben de indianen uitgerookt. Hierdoor zijn de indianen gestikt. Niemand weet precies of dit verhaal waar is maar zo wordt de naam van deze plek verklaard[4].

[3] 180 jaar geleden kreeg Oranjestad haar naam / Randall Croes – Amigoe 17 maart 2004, p. 5
[4] Waarom is het Franse Pas? / Johan Hartog – Beurs- en Nieuwsberichten 2/6/65 p.7

MACUARIMA

De naam komt van een legende. Volgens de legende is Macuarima de naam van een indiaans meisje dat vlakbij Santa Cruz woonde. Macuarima was erg geliefd bij iedereen omdat ze behulpzaam was, vriendelijk en heel mooi. Macuarima raakte verliefd op een indiaanse jongen, Pati blanco, die haar mee naar Venezuela voerde[5].
De Arubaanse schrijver Ernesto Rosenstand heeft een verhaal geschreven over Macuarima.

GROT DI LOURDES

Op 11 februari 1958 werd het feit gevierd dat er een verschijning van de maagd Maria werd gezien in Lourdes, Frankrijk. In dat jaar kwam pastoor Erkamp uit San Nicolas met het idee om in deze grot een Mariabeeld te plaatsen. De grot is te vinden aan de weg Seroe Pretoe in San Nicolas. Op 11 februari 1959 werd de grot gezegend door Monsigneur Holterman. Vanaf toen werd het een gebedsplaats.

MARAWIEL

Bij het vervoer van goud in de vorige eeuw maakte men eerst gebruik van ezels en later van een stoomtractor. Op een regenachtige dag bleef deze tractor in de modder steken en moest men touwen aan de wielen binden om de tractor weer op gang te krijgen. Dit was het gesprek van de dag en de plaats kreeg de naam Marawiel, wat Papiamento is voor: het wiel vastbinden[6].

BOTON

Boton betekent knoop. Ter plaatse en vooral op de heuvel, hebben duizenden kleine platte ronde steentjes of schelpdeeltjes gelegen, met

[5] E leyenda di Macuarima – SKOA schoolkrant No. 87, anja 8 – juni 2003, p. 7
[6] Aruba; zijn geschiedenis in het kort / J. Hartog - 1988

een gaatje in het midden; niet groter dan een cent. Ze werden door de Arubaanse bevolking knopen (boton) genoemd. Kinderen hebben er handenvol weggehaald toen het eens een rage werd er kettingen van te maken.

Het zijn fiches door indianen gemaakt, die ze waarschijnlijk ook voor sieraden gebruikten en die waarschijnlijk op deze plek werden gemaakt[7].

PAARDENBAAI

De kooplieden die aan paardenhandel deden en die zich tegen het eind van de achttiende eeuw op Aruba vestigden gingen aan de baai wonen waar Oranjestad ligt. Naast de paardenverscheping kreeg Aruba's haven de naam Paardenbaai-haven.

MON PLAISIR

Aruba werd in de vorige eeuw één van de grootste aloë producenten. Overal op het eiland had men aloë-plantages. Mon Plaisir, waar nu de Adriaan Lacle Boulevard door één van de villa-wijken van Oranjestad loopt dankt zijn naam aan de aloë plantage, die zich daar bevond[8].

SEROE COLORADO

[7] Sambumbu/Paul Brenneker dl.1, p. 216
[8] Aruba, geschiedenis in het kort / Johan Hartog

Seroe Colorado betekent 'gekleurde berg'. De naam van de buurt is de naam v.e. 30 m. hoge kalksteenheuvel aan de oostpunt van Aruba. De heuvel is zo genoemd naar de geelbruine kleur van het kalksteen[9].

SAVANETA

Het zou kunnen dat de naam Savaneta stamt uit de tijd van de Spaanse bezetting. Savaneta zou Sabana chikito betekenen. Deze naam gebruikten de Spanjaarden veel in de gebieden die ze veroverden[10].

Volgens het boekje van J. Hartog is Savaneta de oudste nederzetting van Aruba en is de naam rond 1840 ontstaan. Savaneta betekent in het Nederlands 'de kleine weide', dit gebied werd zo genoemd om het verschil aan te geven met Sabana Grandi dat ietsje meer ten westen ligt[11].

9 Aruba; zijn geschiedenis in het kort / J. Hartog - 1988
10 Futuro mester trece claridad tocante prome capital di Aruba – Diario 6/5/83
11 Aruba; zijn geschiedenis in het kort / J. Hartog - 1988

VADER PIET

Vader Piet ligt aan de noordoostkust van Aruba. In 1829 woonde in deze buurt een meneer die Pieter Lampe heette, meneer Lampe was een planter en ook opzichter van dit gebied.

Hij werd Vader Piet genoemd omdat hij een aardige man was en iedereen goed behandelde. Vader Piet werd echter vermoord, waarschijnlijk door een slaaf. Na zijn dood is de buurt waar hij woonde naar hem genoemd[12].

SAN NICOLAS

San Nicolas schijnt genoemd te zijn naar een vroegere eigenaar van een stuk terrein in dit deel van Aruba. Deze meneer heette Nicolaas van der Biest. Vroeger werden de eigenaren van een groot stuk grond door de werkers aangesproken met 'Shon' en dan de voornaam. 'Shon' betekent mijnheer. De naam Shon Nicolaas zou langzamerhand veranderd zijn in San Nicolaas.

Een andere versie is dat dit district op Aruba is genoemd naar een heilige waarschijnlijk door Spanjaarden of naar Spaanse gewoonten.

[12] Aruba; zijn geschiedenis in het kort / J. Hartog - 1988

WILLEM III TOREN

Deze toren die bij het Fort Zoutman in 1869 werd gebouwd diende naast verdedigingspost ook als vuurtoren. In de torenspits werd een petroleumlamp aangestoken. De toren had ook de eerste publieke klok van Oranjestad. De lamp werd voor het eerst aangestoken op de verjaardag van Koning Willen III, vandaar de naam.

JUAN IRAUSQUIN BOULEVARD

De heer Irausquin heeft in november 1949 de staatkundige partij, Partido Patriotico Arubano (PPA) opgericht.
Een gedeelte van de L. G. Smith Boulevard werd op 4 juli 1992 veranderd in de naam Juan Irausquin Boulevard. Dit geldt voor het deel van de boulevard dat loopt van Tamarijn Beach Hotel naar Holiday Inn Aruba.
Het plein voor het postkantoor heet J.E. Irausquinplein en daar staat ook een standbeeld van de heer Irausquin.

CALIFORNIA LIGHTHOUSE

Lang geleden is er een keer een schip vergaan op zee vlakbij de westkust. Dit schip heette 'California'. De vuurtoren heeft de naam gekregen van dit schip.
De meeste mensen op Aruba kennen onze vuurtoren als "Lighthouse' of 'California lighthouse'. Maar er zijn meerdere namen, zoals Faro Blanco of Hudishibana Vuurtoren.

TANKI FLIP

Er zijn twee verhalen die de naam verklaren:

Flip Kelly werd afgewezen door zijn meisje. Hij verloor daardoor alle levensmoed en wierp zich in een tanki.

Flip zijn paard struikelde in de modder van de tanki en tuimelde met ruiter het water in, vandaar de naam Tanki Flip[13].

TANKI LEENDERT

In de oude doopboeken van Aruba vindt men in de jaren rond 1800 de familienaam Leendert. Waarschijnlijk komt de naam Tanki Leendert van de familie Leendert[14].

BAKICUERO DI ALTO VISTA

Enkele plaatsnamen in de omgeving van Alto Vista vertellen nog iets van het leven van de autochtone Arubaanse bevolking van de Alto Vista-tijd, de 18e eeuw dus, zoals b.v. Bakicuero, Poz di Noord, Tanki Cacique, Boca Curá.

Een kleine boca ten noorden van de kapel heet nu **Bakicuero**, omdat meer landinwaarts tegen de heuvel op nog een *baki de cuero* aanwezig is. Het is een grote platte steen, waarvan de rand een beetje bijgewerkt is met stenen en kalk om aldus een bak te verkrijgen voor de leerlooierij.

[13] Indianendorp Tank Flip (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 01-09-66

[14] De indianen van Tanki Leendert (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 16-09-66

Poz di Noord is een kleine waterput, uitgegraven in het strandzand van de boca ten oosten van de kapel. Deze put was voor die mensen de voornaamste waterbron.

Tanki Cacique is een uitgegraven watertank noord-oost van de kapel. Deze tanki verschafte de mensen alleen water in de regentijd. De Cacique, de hoofdman van de indianen, moet daar vlakbij hebben gewoond.

Boca Curá ten noorden van Alto Vista heeft zijn naam gekregen van een veekoraal. De stenen muur bestaat niet zoals de latere tranchi's uit een rij stenen, maar in de 18-de eeuw bouwde men de omheiningen op uit twee rijen stenen opgevuld met steengruis en kleine steentjes[15].

SIMEON ANTONIO

Simeon Antonio is de naam van een man (1835), zoon van Djon Maduro en Anna Maria Geerman[16]

San Barbola is een heiligennaam van een mannelijke heilige.

---

[15] Bakicuero di Alto Vista (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 03-11-66

[16] Mahuma woonplaats van eerste Arubaanse Maduro (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 03-11-66

KUDAWECHA

Kudawecha zou een indiaan zijn geweest, die een soort curioso was, een magische kruidendokter. Anderen maken er Kudi di Wecha van, Wecha is de indiaan, die een grote kudi (aan de bovenkant uitgeholde steen) tot zijn beschikking had als vergaarbak voor regenwater[17].

COMMANDEURSBAAI

Waarschijnlijk heeft in de achttiende eeuw, de stenen Commandeurswoning hier gestaan. Een document van 1725 vermeldt al het bestaan van de Commandeurshaven. Tot ongeveer 1775 zouden daar de commandeurs van Aruba hun bestuurszetel gehad hebben[18].

ROOI TAMBOE

Als vroeger de slaven onder mekaar een feestje hielden, dan trokken ze een nabije rooi in en maakten daar muziek en pret: Rooi Tamboe[19].

[17] De nederzetting Moko (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 16-11-66
[18] Commandeursbaai, woonplaats commandeurs (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 29-11-66
[19] Geschiedenis van Fontein (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 06-1-67

BABIJN

De naam Babijn komt van de Fransman Rene Babin, die rond 1779 op Aruba woonde[20].

TREKINCHI

De trekinchi (een soort trammetje met locomotief en twee wagons) werd gebruikt voor vervoer van zwaar materiaal van de haven naar Calabas, Bushiribana, Miralamar en Balashi. Als men in de verte het "taka-taka-taka-tak" hoorde, dan waarschuwde men elkaar gauw: "*Bam mira trekinchi ta pasa*"[21].

RODGERS BEACH

Captain Robert Rodgers koos in 1924 de haven van San Nicolas uit voor het doorverschepen van ruwe olie dat uit het gebied rond Maracaibo kwam naar ander delen van de wereld. Dit was de aanzet voor de opkomst van de olie-industrie op Aruba. Rodgers Beach is dus naar deze kapitein genoemd[22].

Zoals vele wijken of buurten van Aruba hun naam ontvangen hebben naar aanleiding van de naam van een huis (of plantage) b.v. San Barbola, Mon Plaisir, Modanza, Monserat, Plantersrust, zo ook de wijk Washington vanwege Huize Washington. In 1914 liet Nadi Henriquez daar een nieuw huis bouwen en gaf het de naam Huize Washington[23].

[20] Mon Plaisir herinnering aan Franse immigranten (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 08-02-67
[21] Trekinchi en Marawiel (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 27-06-67
[22] Food and nutrition of Arubans / F. Steenmeijer
[23] Washington: barok-stijl (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 07-08-68

LITERATUUR

Boeken

Aruba, geschiedenis in het kort / J. Hartog
Encyclopedie van de Nederlandse Antillen
Sambumbu / Paul Brenneker
Food and nutrition of Arubans / F. Steenmeijer

Artikels

180 jaar geleden kreeg Oranjestad haar naam / Randall Croes – Amigoe 17 maart 2004, p. 5
Waarom is het Franse Pas? / Johan Hartog – Beurs- en Nieuwsberichten 2/6/65 p.7
E leyenda di Macuarima – SKOA schoolkrant No. 87, anja 8 – juni 2003, p. 7
Futuro mester treca claridad tocante prome capital di Aruba – Diario 6/5/83

Schrijver van de artikelen in de rubriek Aruba Nostra was R.H. Nooyen

Indianendorp Tank Flip (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 01-09-66
De indianen van Tanki Leendert (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 16-09-66
Bakicuero di Alto Vista (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 03-11-66
Mahuma woonplaats van eerste Arubaanse Maduro (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 03-11-66
De nederzetting Moko (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 16-11-66
Commandeursbaai, woonplaats commandeurs (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 29-11-66
Geschiedenis van Fontein (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 06-1-67
Mon Plaisir herinnering aan Franse immigranten (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 08-02-67
Trekinchi en Marawiel (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 27-06-67
Washington: barok-stijl (Aruba Nostra) Amigoe di Aruba 07-08-68